

14.6.2023

Skötsel- och nyttjandeplan för Karleby nationalstadspark/ Utlåtanden, kommentarer och bemötanden

14.6.2023

Utlåtande 1.

1. Utkastet till skötsel- och nyttjandeplan (SNP) för Karleby nationalstadspark (NSP) har varit framlagt enligt stadsstrukturnämndens beslut 6.4-7.5.2023 för hörande. Nedan kommentarer, påminnelser och förslag på vad som borde beaktas i den slutliga versionen av SNP och korrigeras/ändras. I princip är SNP lättläst, grundlig, täckande och informativ. När det gäller skogsvård och användning av Karleby stads skog finns det dock i utkastet delvis missvisande uttryck eller uttryck som dåligt beskriver skogsvården i NSP. I detta sammanhang bör man komma ihåg att alla skogsbruksmark på NSP:s område är i stadens ägo. På allmänt plan är det bra att man i SNP har beaktat den mångahanda lagstiftningen som påverkar planeringen, underhållet och behandlingen av den byggda miljön och naturmiljön. När det gäller skog kan man på allmänt plan syfta på konstaterade inverknings av skogshantering på naturmiljön. I SNP borde man dock inte hänvisa till exempel till behandling av ekonomiskog eller jakt när det gäller objekt där ovan nämnda inte utövas. I så fall ger SNP en missvisande och felaktig bild av rådande omständigheter och metoder som används. Det samma gäller bl.a. hänvisningar till jakt på områden där jakt inte är tillåtet. Utkastet till SNP innehåller också några termer och begrepp som gäller skog som i nämnda sammanhang är delvis missvisande, delvis till och med felaktiga och allt som allt mycket generaliserande. Om man syftar på skogsbrukets metoder i NSP borde ett generaliserande uttryck definieras närmare. Särskilt vill jag betona markägarens andel och möjlighet att påverka SNP. I den offentliga texten på staden webbplats nämns det att i skötsel- och vårdplanen har beaktats olika användargrupper och aktörer i området. Åt det ansvarsområde som fungerar som markägarens representant reserverades dock inte tid att kommentera SNP-utkastet innan det behandlades i nämnden, även om SNP innehåller många faktorer som påverkar markägarens rättigheter och verksamhetsmöjligheter.

14.6.2023

Jag anser att markägarens representant bör få tillräckligt med tid att kommentera nästa version innan den förs till fortsatt behandling. NSP område täcker en avsevärd mängd skogsbruksmark som lyder under skogslagen. Jag anser det vara en brist att Skogscentralen i egenskap av myndighet som utövar tillsyn i enlighet med skogslagen inte har deltagit i beredningen, vilket NTM-centralen och Forststyrelsen gjort. Detta kan ännu korrigeras genom att begära utlåtande av Skogscentralen.

Bemötande: *Planeringsgruppen anser att delaktiggörandet har varit tillräckligt. Planen har varit framlagd och Skogscentralen har då haft möjlighet att kommentera skötsel- och nyttjandeplanen. Skogsbruksingenjören, som svarar för skogsbruksmarken i stadens ägo, har bekantat sig med dokumentet i utkastfasen, innan det lades fram offentligt, och skrivit textavsnitt i skötsel- och vårdplanen som anknyter till användning av skog. Planen har utarbetats i samarbete med NTM-centralen, som svarar för miljö- och naturresurserna. Ett utlåtande om planen har begärts av NTM-centralen. Forststyrelsen har aktivt deltagit i utarbetandet av planen när det gäller mark- och vattenområden i statens ägo.*

2. Värdering av naturmiljöer (s. 16)

Det *expertutlåtande* som ingår i avsnittet om värdering av naturmiljöer ska definieras närmare antingen här eller i något annat sammanhang. En hänvisning till eller förverkligande baserat på bara ett expertutlåtande gör perspektivet smalt när det gäller bedömning av värdena. Jag anser att ärendet ska vara skrivet i pluralform "*expertutlåtanden*" och "*naturvärden*" ska i övrigt ändras till "*ekosystemvärden*". När det gäller NSP är det inte enligt NSP:s mål endast fråga om naturvärden, utan också om bl.a. områdets historia och aktiv användning av det.

14.6.2023

Natur- och skogsområdena berörs således också av historien och nuläget vad gäller skogens utveckling och användning. Det vore därför skäl att utvidga NSP:s perspektiv mot ekosystemvärden och att olika experter utöver naturvärden skulle bedöma värden som anknyter till den övriga användningen av skog (rekreation, ekonomianvändning, klimatperspektiv). Som motivering hänvisar jag till utkastet till SNP texter på s. 21-23 om närings- och bosättningshistoria, staden kolneutralitetsmål och stadens skogsprogram.

Bemötande:

- *I texten görs en ändring till pluralform "expertutlåtanden".*
- *Ordet "naturvärden" kan inte ändras till ordet "ekosystemvärden" i stycket om värdering av naturmiljöer, eftersom orden har skilda betydelser. I stycket om värdering av naturmiljöer behandlas just naturvärden. Till ekosystemvärden hör utöver naturvärden bl.a. rekreationsvärde och socialt värde, d.v.s. ekosystemtjänsters värde. Dessa värden visar hur viktiga ekosystemtjänster är för människor.*
- *I stycket om fastställande av landskapets värde ändras meningen: Landskapet kan utöver nedan nämnda värden ha sociala värden och rekreationsvärden till: Landskapet kan utöver nedan nämnda värden ha sociala värden och rekreationsvärden samt andra ekosystemvärden.*

3. Bland annat "hanteringen av ekonomiskog" har nämnts som hot mot flygekorrstammen. Detta stämmer i sig. När det gäller NSP är hänvisningen till ekonomiskog ändå missvisande och motsvarar inte den faktiska situationen. I NSP utövas inte skötsel av ekonomiskog. Detta kan konstateras bl.a. av fördelningen av skogen i utvecklingsklasser och i stadens skogsprogram. I NSP har idkats planerlig skogsvård över 100 år. Ändå har en stark stam av flygekorr bevarats i området och därför är hänvisningen till en "tills vidare" stark stam som vore hotad på grund av "hantering av ekonomiskog" missvisande och motsvarar inte verkligheten.

14.6.2023

Bemötande: "Ekonomiskog" ändras till formen "olämplig skötsel av skogar".

4. När det gäller flygekorren bör man dessutom ta bort objektskortens särskilda betoningar och omnämmanden i samband med skogsbruket (bl.a. Trullön) om bosättning och efterföljande av lagstiftningen. Efterföljandet av lagar, förordningar, certifikat, rekommendationer och bl.a. regelverket för hantering av flygekorrskogor har skrivits in i stadens skogsprogram. Dessutom är efterföljandet av all lagstiftning som anknyter till hantering av skog utgångspunkten för all verksamhet. Därför ger det faktum att ärendet betonas skilt den uppfattningen att man tidigare har agerat i strid mot lagen och förordningar och att man på något annat område (än i NSP) agerar mot lagen och förordningar.

Bemötande: Hänvisningen till lagen tas bort.

5. Hot / Naturskydd (s. 55)

Som hot mot naturskyddet har nämnts bl.a. avverkning av gammal skog, jakt och hantering av skog. I NSP:s område efterföljs stadens skogsprogram, som följer lagar och förordningar och i det stakas bl.a. ut linjer för begränsning av hantering av gammal skog. Åldern på skogen i NSP är å andra sidan sådan att det på området i praktiken inte finns någon skog som omfattas av kriterierna för skydd av gammal skog. Detta beror bl.a. på områdets användningshistoria och på att landhöjningskustens skog är ung. Därför motsvarar hänvisningen till avverkning av gammal skog inte helt verkligheten enligt skyddskriterierna. Skog som är 100-120 år gammal är färdig att förnyas och motsvarar en människa i 40 års ålder. "Avverkning av gammal skog" borde ändras till "avverkning av värdefulla livsmiljöer" för att omnämmandet ska omfatta hantering av skog som inte fyller kriterierna för gammal skog med som annars är värdefulla livsmiljöer. Till ovan nämnda anknyter en myndighetsverkan, d.v.s. om man syftar till exempel på objekt, naturtyper eller andra värdefulla livsmiljöer som nämns 10 § i skogslagen ska bestämmelserna efterföljas i definieringen av dem, d.v.s. till objekt kan räknas endast definitioner och avgränsningar som gjorts utgående från behörig myndighets beslut.

14.6.2023

Bemötande: *Texten "avverkning av gammal skog" ändras till "avverkning av värdefulla livsmiljöer"*

6. Jakt är inte ett hot mot skyddet i NSP. Jakt är inte tillåtet på NSP:s områden i stadens ägo (exkl. jakt av främmande rovdjur med fälla). Hänvisningarna till jakt (många ställen, inkl. objektskorten) bör tas bort, eftersom de inte motsvarar verkligheten.

Bemötande: *Ur naturskyddets synvinkel ses jakt som ett hot om det som jagas är utrotningshotade arter. Många arter av sjöfåglar är utrotningshotade i de senaste klassificeringarna, men de omfattas fortfarande av jaktlagen, d.v.s. kan jagas. Det faktum att jakt inte tillåts just i ifrågavarande område innebär inte att jakt inte är ett hot, särskilt när det gäller fåglar.*

Jakt är ett hot mot vissa arter, även om det inte utövas just i ifrågavarande häckningsområde, eftersom jakt kan ske på annat ställe och ändå hota området djur- och fågelbestånd.

På naturskyddsområden tillåts jakt enligt jaktlagen och markägaren har möjlighet att ingå avtal om jakt med jaktlag. Därför är det inte förbjudet att jaga på bl.a. statens mark.

Jakt avlägsnas inte från hoten, eftersom jakt utgör ett hot mot områdets arter oberoende av om jakt idkas just på ifrågavarande häckningsområde.

7. Som hot nämns "hantering av skog". På Österbottens kust och i Mellersta Österbotten omfattar skogsvård ca 60 allmänt använda och många sällan använda arbetsformer. Termen "hantering av skog" är generaliserande och otydlig. Hantering av skog kan också ha många positiva verkningar, t.ex. när det gäller rekreatjonsbruk, säkerhet, bevarande och till och med förbättring av livsmiljöer samt klimatresiliens. Exempel är bl.a. återställande av dikade myrar, ändring av jämgammal skog till skog med varierande ålder och att öppna eller sluta landskapet. Termen "hantering av skog" ska ändras till "med tanke på objekten och förhållandena olämplig hantering av skog".

14.6.2023

Bemötande: Termen "hantering av skog" ändras till "med tanke på objekten och förhållandena olämplig hantering av skog".

8. Trullön, Harrbådan (s. 61)

När det gäller Trullön är omnämningen "natureskog" och hänvisningen till "hantering av ekonomiskog" vilseledande och delvis felaktig.

Skogen i Trullön har till största delen uppstått naturligt, men skötts aktivt i cirka 100 år. Enligt dokument om skogsbruk och skogsplaner förekom det stora stormskador på Trullön åren 1920-1925, vilka ledde till att cirka 70 procent av skogen förstördes. Därför är till exempel andelen skog som är med än 100 år gammal försvinnande liten. På Trullön idkas ingen skötsel av ekonomiskog. Detta kan konstateras av bl.a. Trullöns fördelning i utvecklingsklasser och å andra sidan av de krav som planen ställer.

Hänvisningen till ekonomiskog i Trullön och allmänt på NSP:s område bör tas bort, både när det gäller skogsnaturen och särskilda arter.

Bemötande:

- "Ekonomiskog" ändras till formen "olämplig skötsel av skogar".
- Bemötande: "Natureskog" ändras till "värdefulla livsmiljöer".

9. Larsmo skärgård, Karleby skärgård, Trullön, Harrbådan-Silverstensviken och Gamla Varvet

I objektskortet betonas i samband med skogsvården särskilt efterföljandet av lagar och förordningar och planbestämmelser, vilket bör avlägsnas.

14.6.2023

Efterföljandet av lagar, förordningar, certifikat, rekommendationer och särskilda regelverk är utgångspunkten i all skogsvård och har skrivits in i stadens skogsprogram. Det faktum att detta betonas särskilt i SNP syftar på att lagen annars inte nödvändigtvis skulle följas.

Jakten som hot borde avlägsnas, eftersom det inte är tillåtet att jaga i området.

Hanteringen av skog som hot bör definieras närmare. Endast sådan hantering som är olämplig med tanke på objektet eller förhållandena är ett hot. Med rätt arbete eller metod på rätt plats vid rätt tid kan ha en bibehållande eller förbättrande effekt ur många synvinklar sett.

Bemötande:

- *Om objektskortet har en särskild betoning på efterföljande av lagar och förordningar eller planbeteckningar, avlägsnas de.*
- *Jakt avlägsnas inte från hoten, eftersom jakt utgör ett hot mot områdets arter oberoende av om jakt idkas just på ifrågavarande häckningsområde.*
- *Om "hantering av ekonomiskog" har nämnts som hot ändras det till "olämplig skötsel av skogar".*

Åsikt 1.

1. Som helhet är den framlagda SNP till sitt visuella uttryck högklassig, till sitt faktainnehåll omfattande och vad beträffar texten ett lättläst dokument. Skötsel- och nyttjandeplanen är dock en så stor fil att den kan vara svårt att öppna, beroende på apparat.

14.6.2023

Vore det skäl att göra en egen webbplats när SNP är färdig, för att informationen ska vara bättre tillgänglig (och lättare att uppdatera)?

I beredningstexten till stadsstrukturnämndens beslut om framläggning (29.3.2023 § 55) nämns det att objektskorten är ett verktyg som ständigt uppdateras. Objektskorten beaktar objektens utveckling och i dem uppdateras åtgärder och ändringar. På vems ansvar ligger uppdateringen av objektskorten och hurdan är praxis och beslutsfattandet bakom uppdateringen?

Bemötande: Objektskorten kommer att finnas på stadens intranät. Åt utomstående sänds objektskorten i uppdaterad form efter begäran. Ändringarna i objektskorten behandlas i styrgruppen. Styrgruppen har rätt att bearbeta objektskorten. På stadens webbplats finns en presentation av objektskorten. På webbplatsen finns kontaktuppgifter för begäran om objektskort.

Styrgruppens medlemmar svarar för uppdateringen av objektskorten inom sitt eget ansvarsområde. Uppdatering görs när det gäller åtgärder som godkänts i andra processer (t.ex. planändringar) och ingen skild godkännandeprocess utanför styrgruppen behövs således. Objektskorten samlar de åtgärder som görs på området och underlättar en enhetlig utveckling av området. Objektskorten underlättar kommunikationen mellan olika sektorer och tar upp faktorer som påverkar planeringen inom olika delområden.

14.6.2023

2. Planläggningssituationen bör preciseras till exempel när det gäller Tallåsen. På området gäller detaljplaner som inte styr skyddet eller användningen av området närmare. I största delen av områdets detaljplaner är skyddet bristfälligt eller saknas helt.

Hot / kulturarv, tillägg:

- Detaljplaner som är föråldrade när det gäller bl.a. skyddsmål eller detaljplaner där skyddet saknas helt,
- detaljplanering, där skyddets inriktning och precisering är bristfälligt med tanke på områdets värde och där man prutar på utredningsskyldigheten enligt MBL,

14.6.2023

under de senaste åren har det framkommit tryck på nybygge, tätare byggande på RKY-områden (Tallåsen)

-Området beskrivning (1): saknas omnämmande om Harrbådans ledfy

-Området beskrivning (4): saknas omnämmande om Katarine gravgård

-Nya områden som läggs till NSP: Leenala ingår inte i RKY-område, men Karleby sockenkyrka och dess omgivning ingår

Bemötande:

-Planeringssituationen har beaktats så att man har presenterat de planer som styr skyddet i stället för att man skulle ha lyft fram de områden där planerna inte styr skyddet tillräckligt. Plansituationen som gäller kvarter 10 och 13 kompletteras.

- Lägg till hoten: detaljplaner som är föråldrade när det gäller bl.a. skyddsmål eller detaljplaner där skyddet saknas helt,

-Till beskrivningen av område 1 läggs till ett omnämmande om Harrbådans ledfy

-Till beskrivningen av område 4 läggs till ett omnämmande om Katarine gravgård

-Korrigeras att Leenalaområdet inte ingår i RKY-område.

3. I kartavgränisningen är områdesindelningen (tunn svart linje) och NSP-områdets avgränsning ofta på varandra, och då är delområdets gräns ställvis svår att urskilja.

Bemötande: *Man har strävat efter att göra delområdenas indelning tydligare genom att lägga till en kontrast utöver den svarta linjen. Kartan är mörkare på de områden som inte hör till nationalstadsparken och ljusare på de områden som inte omfattas av delområdesindelningen. Därmed är den svarta linjen inte den enda faktorn som åtskiljer områdena.*

Kartornas avgränsning ändras inte.

14.6.2023

4. Delområde 1. Delområdena 1.4, 1.5 och 1.6 i avsnittet Karta 2 "Delområdenas avgränsning på kartan" -> borde ändras till 'stadens markägo'.
Delområde 2, tillägg
2.6 hot: försummelse att underhålla de gamla båthusen eller olämpliga reparationsätt

Bemötande: Ovan nämnda ändras i objektskorten.

5. 2.10 hot: koloniträdgårdsområden har inte skyddats med plan / har inte detaljplanerats och generalplanen har varit anhängig sedan 2006. Generalplanenivån är knappast tillräcklig till sin precision för bevarande av området och dess byggnader och utarbetandet räcker avsevärt längre än en detaljplan - ifrågavarande generalplan har varit anhängig redan nästan 17 år.
Hotet är att gamla koloniträdgårdsstugor i väntan på skydd repareras på olämpligt sätt, tryck på utvidgning av stugorna eller ändring av användningsändamålet, vilket förr eller senare kan leda till att lovansökningar om skilda ekonomibyggnader blir anhängiga.
Om området har det kommit in frågor av ovan nämnda slag (utvidgning, ekonomibyggnader) och det finns inte nödvändiga redskap för att ge anvisningar om byggande eller bevarande av området.

Bemötande:

14.6.2023

- Till punkt 2.10 i koloniträdgårdens objektskort läggs till:
 - o försummelse av underhållet av gamla byggnader och gårdsområden eller olämpligt byggsätt samt nytt byggsätt
 - o tryck på att bygga ut stugor eller på att ändra deras användningsändamål
 - o bristen på verktyg som behövs för att styra byggandet samt för att trygga bevarandet av området
- Plansituationen som gäller objekt 2.10 är rätt i skötsel- och nyttjandeplanen. Tullåsens koloniträdgård har i generalplanen för Gamlahamnsviken (godkänd 27.11.2000) med beteckningen RP/sr. RP: Koloniträdgårds- och jordlotsodlingsområde och /sr: beteckningen visar att områdets värdefulla byggnadsbestånd och miljö skyddas med en detaljplan. En liten del är detaljplanerad, fastst. 29.1.1969, där centraltätortens område har anvisats som kvartersområde för allmänna byggnader (Y). Beaktandet av skyddsbehovet av områdets värden i framtida planläggning har konstaterats i Miljöministeriets beslut 3.7.2020: Tullåsens koloniträdgård. I generalplanen för Karleby innerstad 2030 ska området ha beteckningen RP/s: Koloniträdgårdsområde där miljön bevaras. När generalplan utarbetas utreds byggnadernas skydd i området och de värdefulla byggnaderna bevaras och skyddas. Nya byggnader ska till formspråk, material och färgsättning smälta in i den värdefulla miljön.

6. Delområde 4 Neristan - Oppistan - Tallåsen

4.1 Mäntykankaan koulu / framtida planering: också centralparken (skolans norra sida och transformator) ska beaktas. Med i NSP-avgränsningen tas området mellan slutet av gatan Tallåsen och Herman Renlundsgatan. Områdesavgränsningen i förstudiefasen efterföljde här RKY-området avgränsning, och därför står skolan, parken och bostadsbyggnaderna i norra änden av Tallåsen utanför avgränsningen fast de är en viktig del av området.

14.6.2023

Bemötande: I NSP avsnitt om säkerställande av värden står det: I framtida planläggning ska behovet av skyddsbe-teckningar, Mäntykangas skola och Centralskolparken utredas. SNP kan inte utvidga NSP:s område.

7. Delområde 4.2. Bevarandet av byggnaderna i området har inte säkerställts tillräckligt genom detaljplan

Bemötande: I objektskort 4.2 läggs till: I framtida planläggning ska behovet av skyddsbe-teckningar utredas.

8. Delområde 4.3. Plansituationen bör uppdateras: texten om utkastsfasen ändras till text om planförslagsfasen. Tryggande av NSP-värdena: miljön (inkl. både byggnader och trädgårdar runt dem) bibehålls med beaktande av RKY-värden förutsätter utarbetande av en tillräckligt detaljerad detaljplan som baserar sig på tillräckliga utredningar. T. ex. i Neristan nämns i samband med tryggandet av NSP:s värden bibehållande av gårdshelheter. Varför har detta inte beaktats på motsvarande sätt när det gäller Tallåsen, även om de trädgårdar som omger de värdefulla bostadsbyggnaderna och vetter mot gatan är en viktig del av områdets värde (RKY)?

Bemötande:

Läggs till objektskortet

- Tryggande av att gårdshelheterna bevaras
- Texten om utkastsfasen ändras till text om planförslagsfasen.

9. Delområde 4.4. Tryggande av NSP-värden: sångscenen ska skyddas med beteckningen sr eller motsvarande

Bemötande: Läggs till objektskort 4.4: I samband med framtida planläggning ska sångscenens skyddsbehov undersökas.

14.6.2023

<p>10. Delområde 4.2.</p> <p>Delområdet Anders Chydenius gata - Packhusgatan finns i två olika avsnitt: också mellan 4.6 och 4.8, d.v.s. 4.7. (Museikvarteret) saknas</p> <p>Bemötande: Det överflödiga objektskortet Anders Chydenius gata - Packhusgatan tas bort och objektskort för Museikvarteret läggs till.</p>
<p>11. Bilagor till skötsel- och nyttjandeplan (Bilaga 1 Värdefulla byggnader i Karleby NSP borde i rubriken läggas till namnet på delområdet efter numret på delområdet, samt en kartavgränsning av området.</p> <p>Bemötande: Till filen läggs till namn på delområdet efter numret på delområdet, likaså en kartavgränsning av delområdet.</p>
<p>12. Delområde 4.2. byggnader som är skyddade genom detaljplan: - saknas låghus i hörnet av Anders Chydenius gata och Katarinegatan (tomt 7-18-22, Katarinegatan 11)</p> <p>Bemötande: Fastighet 7-18-22, Katarinegatan 11 ligger utanför NSP:S område.</p>
<p>13. Delområde 4.3. byggnader som är skyddade genom detaljplan: - saknas s-k. Telimaas hus och ekonomibyggnad (tomt 7-10-9, Borgmästaregatan 33), gamla Shell servicestation (tomt 2-13-4 Torggatan 46 / Katarinegatan 2), s.k. Kynzellska huset (tomt 2-13-45, Katarinegatan 4)</p> <p>Bemötande: I bilagan läggs värdefulla byggnader till bland de objekt som skyddats med detaljplan</p>

14.6.2023

- tomt 7-10-9, Borgmästaregatan 33 (hus och ekonomibyggnad).
- tomt 2-13-4 Torggatan 46 / Katarinegatan 2 (gamla Shell'servicestationen).
- tomt 2-13-45, Katarinegatan 4 (s.k. Kynzellska huset).

14. Karta från utkast till detaljplan ersätts med karta från förslagsfasen.

Bemötande: Till bilagan med värdefulla byggnader läggs till i objekt 4.3 en karta från utkast till detaljplan till karta från förslag till detaljplan 9.1.2023.